

УДК 528.611

А.-Ю.С. Колос, З.О. Котик

Національний університет "Львівська політехніка"

УНІВЕРСАЛЬНА ЕЛЕКТРОННА ГЕОДЕЗИЧНА МАРКА

© Колос А.-Ю.С., Котик З.О., 2006

Представлено універсальну електронну геодезичну марку, яка призначена для фіксації створів, визначення кутових зміщень і децентрувань, фіксування прямовисної і горизонтальної лінії в інженерно-геодезичних роботах з використанням лазерних приладів.

Universal electronic geodesic marca intended for fixing of stvoriv, determination of angular displacements and where centring? Fixing of line of temple and horizontal line in engineering – geodesic works with the use of laser devices.

Постановка проблеми. Точність фіксації створів, визначення кутових зміщень і децентрувань, фіксування лінії виска і горизонтальної лінії в інженерно-геодезичних роботах залежить від точності геодезичних приладів, якими ці вимірювання виконуються.

Зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Введення в дію великих промислових та енергетичних комплексів, приведення дорожньої мережі до світового рівня, прокладання нових та оновлення існуючих нафто- та газопроводів, інвентаризації земель, спостереження за унікальними спорудами тощо потребують виконання великого обсягу різних видів геодезичних робіт. А це вимагає поширеного введення автоматизації в геодезичне виробництво, створення нових, прогресивних методів та засобів геодезичних вимірювань, підвищення швидкодії та точності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомо багато геодезичних марок, призначених для фіксації створів, кутових зміщень і децентрувань, фіксації лінії виска і горизонтальної лінії в інженерно-геодезичних роботах, які сконструйовані на принципах механіки. Але використання лазерних приладів для виконання спостережень в геодезичній практиці істотно підвищує точність вимірювань.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відмінною особливістю марки є те, що лазерне випромінювання перед попаданням на фотодатчик проходить дві щілини, які залежно від положення марки вирізняють частину світлового потоку, створюючи відповідний сигнал на фотоелектронному відліковому пристрої. Поворотне дзеркало може розташовуватися горизонтально і під кутом 45° стосовно горизонтальної осі. Лазерний потік при цьому направляється горизонтально, вгору або вниз.

Формування цілей роботи. Запропонована універсальна електронна геодезична марка підвищує точність геодезичних вимірів під час фіксації створів, визначення кутових зміщень і децентрувань, фіксування лінії виска горизонтальної лінії в інженерно-геодезичних роботах.

Виклад основного матеріалу. Запропонована універсальна електронна геодезична марка являє собою полігонометричну марку коробчастого типу (див. рисунок) із центральним отвором, який містить фотоелектронний відліковий пристрій з індикатором для візуального відліку стрілкового або цифрового типу і дзеркальну систему для створення (утворення) лінії виска.

Технічні характеристики марки:

Дальність дії, м	150
Похибка відліку, мм	0,5...1
Габарити, мм	150×150×100
Маса, кг	0,5

Схему запропонованої універсальної геодезичної електронної марки показано на рисунку.

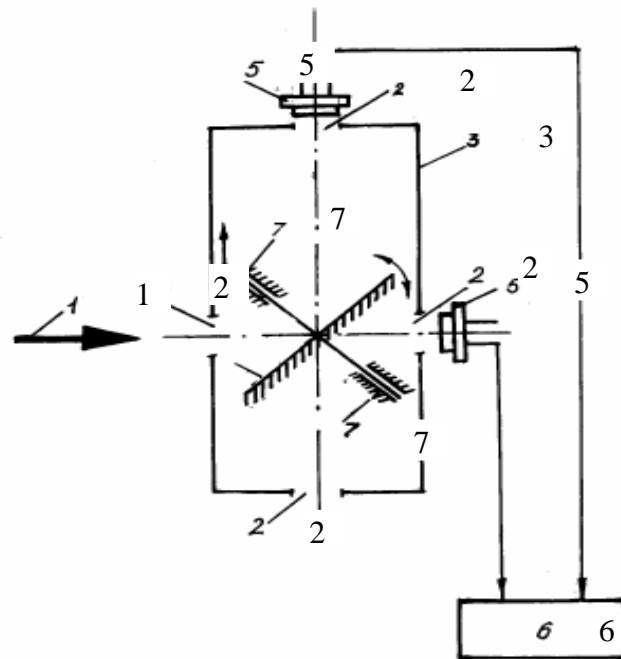

Схема універсальної геодезичної електронної марки:

1 – лазерний пучок; 2 – отвори (щілини); 3 – корпус; 4 – поворотне дзеркало;
5 – фотодатчик; 6 – електронний блок обробки інформації; 7 – шарніри

Висновки. Запропонована електронна геодезична марка підвищує точність геодезичних вимірювань під час фіксації створів, визначення кутових зміщень і децентрувань, фіксування лінії виска і горизонтальної лінії в інженерно-геодезичних роботах із використанням лазерних приладів.